

Punkt 4
Energitilsynets møde den 27. maj 2014

27. maj 2014
Engros
14-01637
SAAN/IHO/HNJ

Inddragelse af svenske forbrugere af gas i Energinet.dk's kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3 – metodegodkendelse (gas)

Sekretariatet for
Energitilsynet

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 41 71 54 00
Mail post@energitilsynet.dk
Web www.energitilsynet.dk

Resumé

1. I denne sag skal Energitilsynet behandle en anmodning om metodeændring af Energinet.dk's eksisterende danske forsyningssikkerhedsmodel i det sammenhængende dansk-svenske marked. Sagen vedrører det kommercielle afbrydelighedskoncept, der består af produkterne Hyper3 og Hyper72. Energinet.dk ønsker at forbedre Hyper3 ved at *inddrage svenske gasforbrugere*. Samtidig ønsker Energinet.dk, at selskabets omkostninger til afbrydelighedsproduktet Hyper72 bliver betalt over nødtariffen og ikke over transmissionstariffen. Målet med ændringen er at begrænse de mulige situationer, hvor store dele af gasforsyningen til danske og svenske forbrugere bliver afbrudt.

2. Gasforbrugere med et årligt gasforbrug over 2 mio. m³ – de såkaldte *kommercielt afbrydelige forbrugere* – kan sælge afbrud eller reduktion af deres gasforbrug til Energinet.dk. Kommerciel afbrydelighed aktiveres i det såkaldte kriseniveau *Alert*, hvorved forbruget af gas falder, og der frigives gas til systemet, så tidspunktet hvor Energinet.dk er nødt til at erklære nødsituation – såkaldt *Emergency* – udskydes/undgås. Under *Emergency* vil store dele af den danske (og svenske) industri (de ikke-beskyttede kunder) blive afbrudt, hvilket kan have store samfundsøkonomiske konsekvenser.

3. De kommercielle afbrydelighedsprodukter Hyper3 og Hyper72 aktiveres på samme tid i *Alert* og er fortløbende. Afbrydelige forbrugere kan deltage i både Hyper3 og Hyper72. Deltagelse i Hyper3 kræver, at gasforbrugerne kan reducere deres forbrug 3 timer efter, at produktet er blevet aktiveret. Deltagelse i Hyper72 kræver, at gasforbrugerne kan reducere deres forbrug 72 timer efter, at produktet er blevet aktiveret.

4. Inddragelse af svenske gasforbrugere i Hyper3 øger antallet af afbrydelige forbrugere og dermed den potentielle tilgængelige afbrydelige volumen. Kommerciel afbrydelighed bidrager altså til at undgå (eller udskyde) den situation, hvor Energinet.dk må erklære *Emergency*.

5. SET vurderer, at inddragelse af svenske gasforbrugere i Hyper3 bidrager til at forbedre forsyningssikkerheden i Danmark og Sverige. Ændrin-

gen er samtidig i tråd med kravet om effektiv drift, da flere deltagere og en eventuel større afbrydelig volumen kan bidrage til, at Energinet.dk opnår en lavere pris for Hyper3. SET lægger vægt på, at vilkårene for kommerciel afbrydelighed skal være ens for danske og svenske afbrydelige forbrugere, herunder vilkår for at blive godkendt som et afbrydeligt forbrugssted.

6. Det er SETs vurdering, at en allokering af omkostningerne til Hyper72 til nødtariffen bedre afspejler, at Hyper72 først får virkning i en egentlig nødsituation. Allokeringen af omkostningerne til Hyper72 til nødtariffen vil derfor være mere omkostningsægte.

Afgørelse

7. Energitilsynet har på baggrund af vedlagte sagsfremstilling og vurdering truffet afgørelse om følgende:

- Energitilsynet godkender, at Energinet.dk udvider det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper3 til også at omfatte svenske forbrugere af gas, jf. naturgasforsyningslovens § 36a.
- Energitilsynet godkender, at Energinet.dk's omkostninger til det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper72 allokeres til nødtariffen, jf. naturgasforsyningslovens § 36a.

8. Ovenstående afgørelse vedrørende Hyper3 træffes på følgende vilkår:

- Samarbejdsaftalen mellem Swedegas og Energinet.dk, som bl.a. indeholder vilkår for at blive godkendt som et afbrydeligt forbrugssted, bliver endelig vedtaget af parterne med det hovedindhold i samarbejdsaftalens bilag om forsyningssikkerhed, som er forelagt Energitilsynet i forbindelse med behandlingen af metodegodkendelsen, inden svenske forbrugere kan deltage i Energinet.dk's Hyper3 auktioner.
- Energinet.dk indsender den vedtagne samarbejdsaftale til Sekretariatet for Energitilsynet.

Sagsfremstilling

9. Energinet.dk har anmeldt en metodeændring af selskabets kommercielle afbrydelighedskoncept til Energitilsynet. Energitilsynet skal efter naturgasforsyningslovens (herefter NGFL) § 36a godkende Energinet.dk's metoder for fastsættelse af priser og vilkår, inden priser og vilkår kan træde i kraft.

10. Ændringen består af en udvidelse af det eksisterende kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3 til også at omfatte svenske forbrugere af gas. I dette notat dækker "forbrugere" over gasforbrugere med et stort gasforbrug (min. 2 mio. m³ gas om året). Både danske og svenske afbrydelige forbrugere af gas vil herefter kunne lade sig afbryde mod betaling, hvis Energinet.dk får brug for ekstra gas i en krisesituation.

11. Metodeændringen er principiel, da et spørgsmål om inddragelse af svenske forbrugere af gas i Energinet.dk's kommercielle afbrydelighedskoncept – dvs. forbrugere i et tilstødende transmissionssystem – ikke tidligere har været behandlet af Energitilsynet. Sagen forelægges derfor for Energitilsynet til afgørelse.

12. Det kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3 er en del af Energinet.dk's eksisterende forsyningssikkerhedsmodel¹. Forsyningssikkerhedsmodellen er senest blevet godkendt af Energitilsynet i en afgørelse fra 2012, herefter kaldet 2012-afgørelsen², med en mindre justering godkendt af Sekretariatet for Energitilsynet (SET) i 2013.³ 2012-afgørelsen er vedlagt sagen som bilag 1. Energinet.dk ændrede sin forsyningssikkerhedsmodel i 2012 som følge af krav i en EU-forordning om naturgassikkerhed⁴, herefter kaldet Forordningen.

13. Ifølge Energinet.dk er formålet med at udvide Hyper3-konceptet til at omfatte svenske forbrugere af gas at sikre forsyningssikkerheden i Danmark og Sverige på den mest omkostningseffektive måde. Hvis den samlede Hyper3-afbrydelige volumen øges, da vil forsyningssikkerheden også stige. Den øgede forsyningssikkerhed følger af, at mere afbrydelig volumen frigiver gas til systemet, hvilket betyder, at sandsynligheden for, at Energinet.dk erklærer nødsituation – såkaldt Emergency – reduceres. Derudover vil et bedre afbrydelighedskoncept også have en positiv effekt på forsyningssituationen i Sverige, da Sverige alene forsynes med gas fra Danmark.

¹ Energinet.dk har fået godkendt et nødforsyningskoncept i 2007, 2008, 2009 og 2012 (Nødkoncept2007, Nødkoncept2008, Nødkoncept2009 og 2012-modellen).

² Energitisynets afgørelse for "Energinet.dk's forsyningssikkerhedsmodel – metodegodkendelse (gas)" af 25. september 2012.

³ Se www.energitilsynet.dk/gas/afgørelser/sekretariatsafgørelser "Energinet.dk - metodeændring kommercielt afbrydelighedskoncept; K1, prisfastsættelse og deltagergebyr (gas)"

⁴ Europa-Parlamentets forordning og Rådets Forordning Nr. 994/2010 af 20. oktober 2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgassikkerheden.

14. I forbindelse med udvidelsen af det kommercielle Hyper3-koncept til at omfatte svenske forbrugere af gas har Energinet.dk undersøgt forhold om allokering af omkostningerne i det kommercielle afbrydelighedskoncept og har fundet en mere hensigtsmæssig måde at allokere omkostningerne til Hyper72. Energinet.dk har derfor anmodet Energitilsynet om, at omkostningerne til Hyper72 i fremtiden indgår som en del af nødtariffen i stedet for transmissionstariffen.

15. Energinet.dk og Swedegas har i forbindelse med planen om at udvide det kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3 opdateret den eksisterende samarbejdsaftale mellem Swedegas (den svenske TSO) og Energinet.dk med et særskilt bilag om forsyningssikkerhed. Samarbejdsaftalen regulerer bl.a. vilkårene for, hvornår leverancerne til Sverige kan reduceres. Bilag 5 om forsyningssikkerhed i udkastet til samarbejdsaftalen er vedlagt til sagen som bilag 2.

16. SET har modtaget metodeanmeldelsen den 26. juli 2013 samt et væsentligt tillæg til metodeanmeldelsen den 17. januar 2014. Tilsammen danner disse to anmeldelser kernen i Energinet.dk's metodeanmeldelse. Metoden og tillægget er vedlagt sagen som bilag 3. SET har løbende været i dialog med Energinet.dk om metodeændringen, og parallelt hermed har Energinet.dk været i dialog med Swedegas og andre relevante aktører i Sverige.

17. Sagsfremstillingen er bygget op på følgende måde:

- Introduktion til Energinet.dk's nuværende forsyningssikkerhedsmodel.
- Beskrivelse af det eksisterende kommercielle afbrydelighedskoncept.
- Inddragelse af svenske forbrugere af gas i det eksisterende kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3.
- Beskrivelse af Hyper72 afbrydelighedsproduktet med fokus på omkostningsallokering.

Energinet.dk's nuværende forsyningssikkerhedsmodel

18. I Danmark har Energinet.dk ansvaret for forsyningssikkerheden af gas. På den baggrund har Energinet.dk udviklet en forsyningssikkerhedsmodel, der kan tages i brug, når forsyningssituationen i Danmark er presset, og driften går fra normaldrift til såkaldt "krisedrift". En oversigt over den gældende forsyningssikkerhedsmodel er vedlagt sagen som bilag 4.

19. En presset forsyningssituation kan opstå som følge af eksempelvis brud på et rør i Nordsøen eller lagernedbrud. I foråret 2013 var den danske

gasforsyning presset, og Energinet.dk var nødt til at gå i krisedrift to gange.⁵ Hændelserne førte til to Early Warning-erklæringer i foråret 2013. Hændelserne understreger, at et presset gasmarked ikke er en hypotetisk situation.

20. Krisedriften er – som krævet i Forordningen – inddelt i tre niveauer: *Early Warning* (tidlig varsling), *Alert* (alarmering) og *Emergency* (nødsituation). Energinet.dk har ansvaret for vurdering af nødvendighed og erklæring af de enkelte kriseniveauer. Hvert kriseniveau giver Energinet.dk adgang til forskellige redskaber, på forskellige tidspunkter i forløbet, der skal forhindre en eskalering af krisedriften, jf. Figur 1.

21. Det fremgår af Forordningen, at markedet i både Early Warning og Alert stadig selv skal kunne håndtere en presset forsyningssituation uden, at TSO'en bruger ikke-markedsbaserede foranstaltninger. Emergency er derimod beskrevet således: ”når alle relevante markedsforanstaltninger er blevet gennemført, skal ikke-markedsbaserede foranstaltninger også indføres navnlig med henblik på at sikre forsyninger til beskyttede kunder.”

22. I Emergency har Energinet.dk således mulighed for at gøre brug af ikke-markedsbaserede redskaber – som eksempelvis gas i lagrene (nødgas). Det er i Emergency, at de ikke-beskyttede kunder bliver afbrudt. Jo større gasvolumen, der kan afbrydes på markedsbaserede vilkår i de tidlige kriseniveauer, desto mere udskydes det tidspunkt, hvor Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency.

Figur 1: Energinet.dk's balance- og nødredskaber i den nuværende forsyningssikkerhedsmodel

Balanceredskaber (transporttariffen)		Nødredskaber (nødtariffen)	
Ingen forsyningsafbrydelser		Forsyningsafbrydelser	
Normal (0)	Early Warning (1)	Alert (2)	Emergency (3)
1. Buffer	7. Forhøjede incitamentsbetalinger	9. Kommerciel afbrydelighed (Hyper3 og Hyper72)	10. Ikke beskyttede forbrugere
2. Swap mellem de to lagre		9.a Reduktion af Sverige (ikke-beskyttede kunder)	11. Nødlager og nødudtræk
3. Systemoperatørlager inkl. udtrækskapacitet			12. Fyldningsrestriktioner
4. Afbrydelig kapacitet i transit/entry-punkterne			
5. Reduceret kapacitet			
6. Balancegas			

Kilde: Energinet.dk.

23. For en uddybende beskrivelse af forsyningssikkerhedsmodellen henvises til 2012-afgørelsens punkt 50 og frem, vedlagt sagen som bilag 1

⁵ Hændelserne, der førte til en presset forsyningssituation, var i første omgang færre leverancer fra Nordsøen, der førte til usædvanligt høje udtræk fra gaslagrene, og i anden omgang en kombination af nedbrud på en produktionsplatform i Nordsøen og et gaslager.

24. Kommerciel afbrydelighed er et markedsbaseret redskab, som Energinet.dk kan aktivere i Alert (se punkt 30-36). Et eventuelt forsyningsafbud kan have den konsekvens, at trykket i transmissionssystemet falder. Hvis forbruget ikke dæmpes, kan trykket blive så lavt, at det ikke er muligt at levere gas til forbrugerne.

25. Det kommercielle afbrydelighedskoncept skal medvirke til hurtigt at sikre Energinet.dk tilstrækkelig gas i transmissionssystemet, så et tilstrækkeligt tryk opretholdes i systemet. Hvis kommerciel afbrydelighed ikke er nok til at undgå, at Energinet.dk er nødt til at erklære Emergency, bliver forsyningen til danske ikke-beskyttede kunder afbrudt 3 døgn efter Emergency-erklæringen. Yderligere bliver leverancerne i Dragør reduceret til et minimum – svarende til leverancerne til de beskyttede kunder i Sverige – allerede 3 timer efter Emergency-erklæringen, jf. punkt 27 om andelen af ikke-beskyttede kunder.⁶

26. Energinet.dk har efter den gældende driftsaftale mellem Energinet.dk og Swedegas⁷ imidlertid mulighed for at gøre brug af ikke-markedsbaserede redskaber og reducere leverancerne til Sverige allerede i Alert efter fælles forståelse⁸ mellem Energinet.dk og Sverige, jf. Figur 1. Energinet.dk har oplyst, at den konkrete procedure for reduktion af leverancerne i Dragør er aftalt med Swedegas i forlængelse af forordningen om forsyningsikkerhed, og den er således indgået inden ønsket om at udvide Hyper3-konceptet med deltagelse fra svenske forbrugere.

27. Energinet.dk oplyser, at andelen af de ikke-beskyttede forbrugeres gasforbrug udgør ca. 20 pct. i Danmark og 98 pct. i Sverige. I Sverige er det kun de private husholdninger, der er beskyttede forbrugere – svarende til 2 pct. af det svenske gasforbrug, hvilket er angivet som minimumsgrænsen i EU's forsyningsikkerhedsforordning. Der henvises til 2012-afgørelsen for en mere dybdegående beskrivelse af beskyttede kundegrupper.

Omkostningsallokering

28. Omkostningerne til systembalanceredskaberne allokeres til transmissionstariffen og omkostningerne til nødrederedskaber allokeres til nødtariffen, se også Figur 1. Allokeringen af omkostninger til henholdsvis transmissionstariffen og nødtariffen blev godkendt af Energitilsynet i 2012-afgørelsen. Det er alle transportkunder, der betaler transmissionstarif, dvs. danske og svenske kunder, mens det kun er danske kunder, der betaler nødtarif.

29. Nødtariffen er differentieret for beskyttede og ikke-beskyttede kunder, jf. 2012-afgørelsens punkt 92-93. Nødtariffen udgør hhv. 0,815

⁶ Energinet.dk oplyser, at det ikke er entydigt, hvilke forhold der gør, at der erklæres Emergency i den givne situation.

⁷ Driftsaftalen er beskrevet i et senere afsnit (se punkt 45 og frem).

⁸ Roller og ansvar mellem Swedegas og Energinet.dk i forhold til "fælles forståelse" tydeliggøres i samarbejdsaftalen mellem Swedegas og Energinet.dk, jf. punkt 45 og frem.

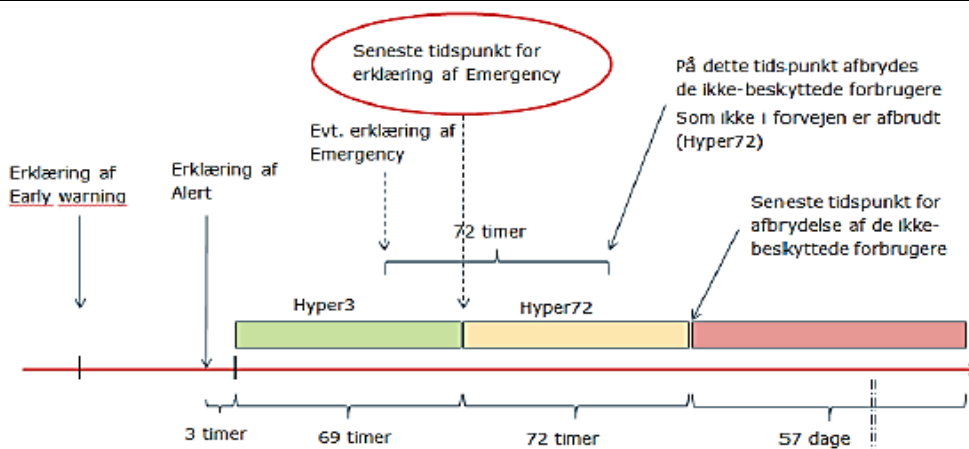
øre/m³ og 0,547 øre/m³ for de beskyttede og ikke-beskyttede kunder. Det betyder, at størstedelen af omkostninger til nødrederne allokeres til de beskyttede kunder, der er beskyttet i op til 60 døgn efter Emergency-erklæringen. De ikke-beskyttede kunder er alene beskyttet i tre døgn.

Det eksisterende kommercielle afbrydelighedskoncept

30. Kommerciel afbrydelighed er en frivillig aftale mellem Energinet.dk og de afbrydelige forbrugere, der omfatter gaskunder med et årligt forbrug på minimum 2 mio. m³ naturgas. En forbruger af gas kan blive en kommercielt afbrydelig forbruger, hvis kunden har mulighed for at reducere sit forbrug af gas. Det er både beskyttede og ikke-beskyttede kunder, der har mulighed for at deltage.

31. Det kommercielle afbrydelighedskoncept består af to produkter: Hyper3 og Hyper72. Produkterne aktiveres på samme tid i Alert og er fortløbende, jf. Figur 2.⁹ Energinet.dk vil erklære Emergency senest 72 timer efter, der er erklæret Alert, dvs. samme tid som afbrud af gas eller reduceret forbrug hos de Hyper72-afbrydelige forbrugere.

Figur 2: Tidsforløb for aktivering af kommerciel afbrydelighed

Kilde: Energinet.dk (Nødplan for det danske gastransmissionssystem 2012/2013).

Note: Eventuel reduktion af leverancer i Dragør vil kunne ske på et givent tidspunkt i perioden 3 timer efter erklæring af Alert og senest samtidig med aktivering af de Hyper72-afbrydelige kunder.

32. Når de afbrydelige forbrugere afbryder eller reducerer gasforbruget bidrager dette til at stabilisere markedet, da aftaget af gas reduceres. Dermed udskydes det tidspunkt, hvor Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency. Samtidig reduceres risikoen for, at Energinet.dk bliver nødt til at er-

⁹ De Hyper3-afbrydelige forbrugere skal reducere deres forbrug senest tre timer efter de er blevet aktiveret af Energinet.dk og forblive afbrudte i op til 69 timer. De Hyper72-afbrydelige forbrugere skal reducere deres forbrug 72 timer efter de er blevet aktiveret (samme tid som de Hyper3-afbrydelige forbrugere). Hyper72-afbrydelige forbrugere skal forblive afbrudte i op til tre døgn.

klære Emergency, for en længere Alert-periode øger sandsynligheden for at forsyningssituationen når at blive normaliseret igen uden, at Energinet.dk må erklære Emergency. Hvis fx et stormvejr har lukket produktionen i Nordsøen, eller hvis Tyra platformen har haft et produktionsudfald, så vil en længere periode med Alert betyde, at vejret kan nå at blive normaliseret igen eller, at Tyra platformen er kommet i drift, inden Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency.

33. Afbrydelige forbrugere modtager betaling fra Energinet.dk – dvs. kompensation for at stå til rådighed for afbrud eller reduktion af sit gasforbrug. Det er vigtigt, at den mængde afbrydelige gas, Energinet.dk indgår aftale om, reelt er fysisk til rådighed i en eventuel presset forsyningssituation. Dette sikres først og fremmest ved, at den enkelte kommercielle afbrydelige gasforbruger kan påvise, at denne er i stand til at kunne afbryde eller reducere sit gasaftag. Det er derfor et grundlæggende element i Energinet.dk's kommercielle afbrydelighedskoncept, at den kommercielt afbrydelige forbruger deltager i en test for at vise, at denne også i praksis kan afbryde sit gasforbrug.

34. Energinet.dk har på den baggrund anmeldt en test¹⁰ som en grundlæggende del af konceptet. Testen er delt op i en fysisk test og en kommunikationstest. Den fysiske test skal vise, at den enkelte afbrydelige forbruger har mulighed for at reducere eller afbryde sit forbrug. Det er obligatorisk at deltage i både den fysiske test og kommunikationstesten det første år en afbrydelig forbruger indgår i det kommercielle afbrydelighedskoncept, for at få testet det fulde beredskab.

35. Som nævnt ovenfor, betaler Energinet.dk de afbrydelige forbrugere for at stå til rådighed for afbrud eller reduktion af sit gasforbrug. Betalingens størrelse fastsættes årligt på en auktion afholdt af Energinet.dk.¹¹ Energinet.dk's auktioner for kommerciel afbrydelighed blev godkendt i 2008.

36. Kompensationen (clearingprisen) fastsættes på baggrund af marginalprisprincippet og bestemmes derfor af prisen på det højst accepterede bud.¹² Det betyder, at hvis Energinet.dk vælger at acceptere alle bud, er der en risiko for, at de dyreste bud vil drive clearingprisen i vejret, da der betales den samme pris for alle bud. Energinet.dk er interesseret i at opnå den nødvendige mængde afbrydelig volumen, men til en rimelig pris, så Hy-

¹⁰ Fysisk test af kommercielt afbrydelige forbrugere blev godkendt af Energitilsynet i 2007 og kommunikationstesten blev godkendt af Energitilsynet i 2009.

¹¹ Betalingen til Hyper72-afbrydelige forbrugere fastsættes ligeledes på en auktion afholdt af Energinet.dk.

¹² På auktionen byder de hyperafbrydelige forbrugere ind med, hvor stor en del af deres forbrug (mængde), de kan reducere, og hvad (pris) de som minimum skal have i kompensation for dette. Den samme afbrydelige forbruger kan byde ind med afbrudte mængder til forskellige priser, da prisen for at afbryde yderligere volumen kan være mere omkostningsfuldt for den enkelte kunde.

per3-produktet fortsat er omkostningseffektivt. For at sikre, at prisen ikke stiger uhensigtsmæssigt, forbeholder Energinet.dk sig ret til at benytte sig af et såkaldt "maksimalprisprincip" og vælge den volumen, der sikrer en rimelig maksimalpris. Dette kan imidlertid have den konsekvens, at den ønskede volumen ikke opnås.

Inddragelse af svenske forbrugere af gas i det kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3

37. Energinet.dk forventer, at udvidelsen af Hyper3-konceptet vil få antallet af afbrydelige forbrugere og dermed den udbudte afbrydelige volumen til at stige. En større afbrydelig volumen vil forventeligt få enhedsomkostningerne til at falde. Energinet.dk fremhæver dog, at der ikke er nogen garanti for, at dette vil ske.

38. Omkostningerne til Hyper3 pålægges transmissionstariffen og dermed både danske og svenske transportkunder. I 2012/2013 udgjorde udgiften til Hyper3 0,4 øre pr. m³ for transportkunderne og i 2013/2014 udgjorde den 0,5 øre/m³. Gasprisen varierer over året og er højest om vinteren, hvor efterspørgslen efter gas stiger. Til sammenligning var naturgasprisen for en husholdningskunde i perioden 2012/2013 knap 8 DKK/m³ inkl. moms og afgifter.¹³

39. Det må lægges til grund, at transportkundernes omkostninger til Hyper3 væltes over på de endelige forbrugere af gas. For en husholdningskunde med et forbrug på ca. 1.800 m³ om året svarer omkostningerne til Hyper3 i 2013/2014 til en udgift på under 10 DKK årligt. For en mindre virksomhed med et årligt gasforbrug på 20.000 m³ udgør omkostningen i 2013/2014 100 DKK, mens udgiften for en større virksomhed med et forbrug på 1.000.000 m³ udgør 5.000 DKK.

40. Energinet.dk har oplyst, at andelen af omkostningerne til kommerciel afbrydelighed for både beskyttede og ikke-beskyttede kunder udgør mindre end 5 pct. af transmissionsomkostningerne. Fordelingen af transportomkostningerne er angivet i Tabel 1.

Tabel 1: Fordeling af transportomkostninger 2012/2013

	Beskyttede gaskunder	Ikke-beskyttede gaskunder
Transmission	51,5 pct.	65,0 pct.
Nød	45,0 pct.	30,7 pct.
Hyper3	3,5 pct.	4,4 pct.
Hyper72	0,1 pct.	0,2 pct.

Kilde Energinet.dk

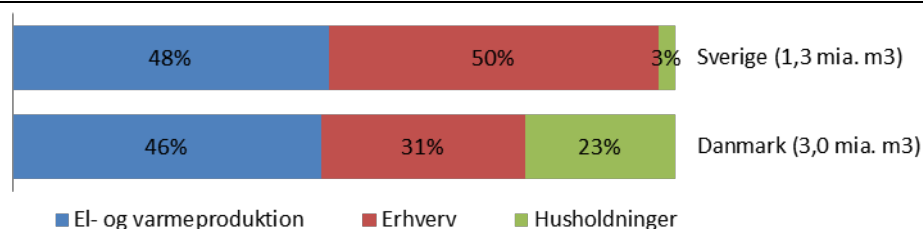
Note: Fordelingen er beregnet på baggrund af enhedsomkostninger (DKK/kWh) og ikke tariffier.

¹³ Prisen for en typisk industrivirksomhed kan være lavere.

41. Redskaberne i forsynings sikkerhedsmodellen vil være de samme efter en udvidelse af Hyper3-konceptet til at omfatte svenske forbrugere af gas. Metodeændringen kan styrke Hyper3-produktet, hvis der indkøbes mere afbrydelige volumen.

42. Energinet.dk har oplyst overfor SET, at der er interesse fra svenske forbrugere af gas for deltagelse i Hyper3. Det er dog på nuværende tidspunkt usikkert, hvor mange potentielt afbrydelige forbrugere, der er i Sverige. Sammenlignet med naturgasforbruget i Danmark anvendes en stor del af naturgassen i Sverige i energisektoren og erhverv, jf. Figur 3.

Figur 3: Naturgasforbrug i 2012 (El- og varmeproduktion, erhverv og husholdninger)

Kilder: Energistyrelsen og Energimyndigheten.

Note: 1) El- og varmeproduktion er inkl. centrale anlæg, decentrale anlæg, fjernvarmeanlæg og sekundære producenter. 2) Erhverv er inkl. produktion, handel, service og staten. 3) Naturgas anvendt til udvinding og forgasning er ikke medtaget i det samlede forbrug.

43. I både Danmark og Sverige anvendes ca. halvdelen af naturgassen i energi- og konverteringssektoren. Den væsentligste forskel i forbruget mellem Danmark og Sverige er fordelingen af naturgasforbruget mellem erhverv og husholdninger. Husholdningerne i Danmark står for ca. 23 pct. af forbruget, mens de kun står for ca. 3 pct. af forbruget i Sverige, jf. Figur 3.

44. Det er som nævnt ovenfor kun de svenske husholdninger, der er beskyttede kunder. Derfor bliver størstedelen af det svenske naturgasmarked (98 pct.) afbrudt, hvis Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency. I det omfang svenske forbrugere deltager i Hyper3, bidrager de til at undgå eller udskyde det tidspunkt, hvor dette sker.

Samarbejdsaftale mellem Swedegas og Energinet.dk

45. Energinet.dk har fra juli 2013 til maj 2014 været i dialog med den svenske TSO Swedegas om den praktiske gennemførelse af en eventuel inddragelse af svenske forbrugere af gas i det danske kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3. Drøftelserne har bl.a. relateret sig til ansvars- og rollefordelingen mellem Energinet.dk på den ene side og Swedegas og relevante aktører på den anden side.

46. Forudsætningen for, at svenske forbrugere af gas kan indgå i Hyper3-konceptet, er, at Swedegas påtager sig samme rolle og ansvar i Sverige, som Energinet.dk har i Danmark i forhold til de afbrydelige forbrugere. Det be-

tyder bl.a., at Swedegas skal stå for indgåelse af afbrydelighedsaftaler med de svenske gasforbrugere, afregning og indgåelse af aftaler med distributionselskaberne i Sverige.

47. Energinet.dk og Swedegas har indgået en samarbejdsaftale omkring Dragør Border og Dragør Border Målerstation. Det er normalt, at TSO'er i tilstødende systemer indgår en driftsaftale. Samarbejdsaftalen er ved at blive opdateret af Energinet.dk og Swedegas i forbindelse med Energinet.dk's anmodning om at udvide Hyper3-konceptet til at omfatte svenske forbrugere af gas.

48. Energinet.dk har oplyst, at Swedegas p.t. ikke har mulighed for at leve op til alle forpligtelserne i den opdaterede samarbejdsaftales bilag 5. Derfor er parterne ved at udarbejde en hensigtserklæring, som viser parternes påtænkte indgåelse af den opdaterede samarbejdsaftale, som understreger og bekræfter Swedegas' forventning om indgåelse af den reviderede samarbejdsaftale. Samarbejdsaftalen er central i forhold til roller/ansvar i forbindelse med Hyper3-konceptet i Sverige, jf. punkt 130 og 131.

49. I Tabel 2 herunder er fremhævet enkelte punkter fra det nye bilag 5 om forsyningsikkerhed fra udkastet til samarbejdsaftalen, der er vedlagt sagen som bilag 2.

Tabel 2: Fordeling af roller og ansvar

Energinet.dk
<ul style="list-style-type: none"> • Afholder auktion og udgifterne hertil. • Afholder kommunikationstest hos de afbrydelige forbrugere i Danmark og Sverige • Afholder fysisk test hos de afbrydelige forbrugere i Danmark og Sverige • Erklærer krisedriftsniveauer i Danmark • Kontakter Swedegas ved aktivering af de kommercielt afbrydelige forbrugere i Sverige
Swedegas
<ul style="list-style-type: none"> • Alle forhold relateret til de kommercielt afbrydelige forbrugssteder, medmindre andet er anført i samarbejdsaftalen. <ul style="list-style-type: none"> ○ få godkendt konceptet hos de svenske energimyndigheder ○ indgå afbrydelighedsaftaler ○ afregning ○ indgå aftaler med distributionselskaberne   • Sikre reduktion eller afbrud af svenske afbrydelige forbrugere. • Årlig udpegning af potentielt kommercielt afbrydelige forbrugssteder, inkl. orientere Energinet.dk herom. • Varetage alle kontraktuelle forpligtelser overfor de udpegede forbrugssteder i Sverige. • Medvirke til test af afbrydelige forbrugere ved blandt andet at fremskaffe måledata.

<ul style="list-style-type: none"> • Indhente måledata for de afbrydelige forbrugere der er direkte tilsluttet transmissionsnettet i alle kriseniveauer. • Overvåge de afbrydelige forbrugeres aftag på baggrund af måledata fra distributionselskaberne og Swedegas selv
Distributionselskaberne i Sverige
<ul style="list-style-type: none"> • Indhente måledata i alle kriseniveauer • Leverer validerede kunde- og måledata til Swedegas og sørge for kvaliteten af data • Sørge for fysisk afbrud af afbrydelige forbrugere i de tilfælde hvor forbruget ikke reduceres som aftalt
Afbrydelige forbrugere i Danmark og Sverige
<ul style="list-style-type: none"> • Afbryde/reducere forbruget efter Energinet.dk har erklæret Alert

Kilde: SET, på baggrund af udkast til samarbejdsaftale mellem Swedegas og Energinet.dk.

50. Energinet.dk og Swedegas overvåger de afbrydelige forbrugeres aftag for at sikre, at de afbrydelige forbrugere reducerer deres forbrug i henhold til afbrydelighedsaftalen. I Sverige er der imidlertid ikke adgang til timedata, og Swedegas kan først indhente oplysninger dagen efter en eventuel Alert-erklæring.

51. I Energinet.dk's afbrydelighedsaftale med de danske afbrydelige forbrugere fremgår det, ved misligholdelse af aftalen "er den anden Part berettiget til at ophæve Aftalen uden yderligere varsel og kræve erstatning som følge heraf [...] og kræve tilbagebetaling af vederlaget [...]".¹⁴ Energinet.dk har oplyst, at der gælder samme regler for de svenske afbrydelige forbrugere som for de danske afbrydelige forbrugere.

52. Energinet.dk oplyser, at i tilfælde, hvor de svenske afbrydelige forbrugere *ikke* overholder afbrydelighedsaftalen, da vil Energinet.dk reducere leverancerne i Dragør svarende til den aftalte volumen for Hyper3-afbrydelige forbrugere i Sverige.

Tarifering af Hyper72

53. Energinet.dk anmoder i tillægget til metodeanmeldelsen om, at omkostninger, der vedrører det såkaldte Hyper72-produkt, allokeres til nødtaffiffen. Hyper72 drejer sig også om afbrud eller reduktion af gasforbruget i en kort periode efter en forholdsvis kort varslingsperiode, jf. Figur 2. Anmodningen følger af, at Energinet.dk, ved nærmere gennemsyn af forsyningssikkerhedsmodellen, har vurderet, at allokeringen af omkostningerne til Hyper72 kan ske på en mere hensigtsmæssig måde.

54. Det kommercielle afbrydelighedskoncept blev i 2012-afgørelsen ændret fra at være et nødredskab til at være et systembalanceredskab, hvor formålet er at undgå eller reducere risikoen for at skulle erklære Emergen-

¹⁴ Energinet.dk's Afbrydelighedsaftale for gasåret 2013/2014 (kapitel 11 Misligholdelse).

cy.¹⁵ I de tidligere nødkoncepter (2007, 2008 og 2009) kunne Energinet.dk kun aktivere de afbrydelige kunder i en nødsituation. I det eksisterende koncept fra 2012 blev dette ændret.

55. Det kommercielle afbrydelighedskoncept blev derfor betragtet som et systembalanceredskab, der kunne udskyde eller hindre en egentlig nødsituation. Med den betragtning, at det kommercielle afbrydelighedskoncept kom alle brugere og forbrugere (også transitkunder) til gode, fandt Energitilsynet det i 2012-afgørelsen ikke urimeligt, at det kommercielle afbrydelighedskoncept blev defineret som et systembalanceredskab, og at omkostningerne hertil derfor blev pålagt transmissionstariffen.

56. Leverancerne i Dragør kan, efter fælles forståelse mellem Energinet.dk og Sverige, reduceres allerede i Alert – før eller samtidig med Hyper72-afbrud. Derudover reduceres leverancerne til Sverige til et minimum, tre timer efter Energinet.dk erklærer Emergency. Erklæringen af Emergency vil ske senest 72 timer efter Alert-erklæringen, dvs. på samme tid som afbrud af Hyper72-afbrydelige forbrugere. Ifølge Energinet.dk betyder det, at Hyper72 først har sin egentlige virkning under Emergency. Energinet.dk oplyser, at svenske ikke-beskyttede gaskunder ikke vil få gavn af Hyper72. Energinet.dk mener derfor, at det er uhensigtsmæssigt at alle bærer omkostningerne til hyper72 via transmissionstariffen.

57. Energinet.dk har oplyst, at i forhold til de nødforsyningstariffer, der er udmeldt for 2012/2013, ville en ændring af omkostningsallokeringen for Hyper72 resultere i en ændring i tariffen for hhv. beskyttede og ikke-beskyttede kunder på 0,00854 øre/kWh og 0,00638 øre/kWh. For en husholdningskunde med et årligt gasforbrug på 1.800 m³ (22.000 kWh) giver det en årlig effekt på 1,88 kr.

Høring af markedet om Energinet.dk's metodeanmeldelse

58. SET har sendt Energinet.dk's metodeanmeldelse til en række danske interesse- og brancheorganisationer, der repræsenterer gaskunder med et stort årligt forbrug, den 24. september 2013, med henblik på at få kommentarer.

59. SET har modtaget kommentarer fra Landbrug & Fødevarer, Foreningen for Slutbrugere af Energi og Dansk Industri. Herudover har SET modtaget svar fra havde Dansk Fjernvarme og Dansk Energi, der ikke havde bemærkninger til metodeanmeldelsen, jf. bilag 5.

60. Interesse- og brancheorganisationernes svar omfatter væsentligst:

---

¹⁵ Systembalanceredskaber er markedsbaserede redskaber, der kan tages i brug for at undgå at skulle erklære Emergency. Nøddredsskaber er ikke-markedsbaserede redskaber, der tages i brug efter erklæring af Emergency.

- Positiv indstilling til udvidelsen af Hyper3-konceptet så længe forsynings sikkerheden øges på en omkostningseffektiv måde, da omkostninger ved energiforbrug har stor betydning for virksomhederne.
- Præcisering af anvendelse af redskaber (Hyper3, Hyper72, reducerede leverancer til Sverige) og afbrud af ikke-beskyttede kunder i Danmark og Sverige.
- Bekymring for om svenske kunder får øget forsynings sikkerhed på bekostning af danske ikke-beskyttede kunder, når de ikke-beskyttede danske kunder betaler til nødtariffen, og de svenske kunder ikke betaler til nødtariffen.

Høring af Energinet.dk om udkast til afgørelse

61. SET har sendt et udkast til afgørelse i høring hos Energinet.dk den 26. marts 2014. Kommentarer fra Energinet.dk er vedlagt sagen som bilag 6.
62. Energinet.dk havde enkelte mindre bemærkninger til det faktuelle indhold, som SET har indarbejdet i notatet.

Høring af Swedegas om udkast til afgørelse

63. SET har sendt et udkast til afgørelsen til Swedegas den 4. april 2014. SET har modtaget svar, der er vedlagt sagen som bilag 7.

Høring af markedet om udkast til afgørelse

64. SET har lagt udkast til afgørelse ud på Energitilsynets hjemmeside den 10. april 2014 og givet mulighed for at komme med kommentarer hertil.
65. I denne forbindelse har Dansk Energi spurgt SET om, hvor meget en ændring af omkostningsallokeringen for Hyper72 vil påvirke de danske gasforbrugeres nødforsyningsstarif. SET kan hertil bemærke, at Energinet.dk har oplyst, at for en husholdningskunde med et årligt gasforbrug på 1.800 m³ giver ændringen i omkostningsallokeringen en årlig effekt på 1,88 kr., jf. punkt 57.
66. SET har modtaget kommentarer fra Foreningen for Slutbrugere af Energi (FSE) og Dansk Energi. Herudover har SET modtaget svar fra Dansk Industri og Dansk Fjernvarme, der ikke havde bemærkninger til SETs udkast til afgørelse. Svarene er vedlagt sagen som bilag 8.
67. Svarene omfatter væsentligst:
- At de svenske deltagere skal leve op til de samme krav og gennemføre de samme fysiske test, som de danske deltagere.

- Støtte til at Energinet.dk skal have mulighed for at vælge en mindre volumen end det udbudte, hvis omkostningerne ellers ville stige væsentligt.
- At omkostningerne til Hyper72 bør allokeres til nødtariffen, men da effekten på forbrugerne er lille, er der ingen yderligere bemærkninger hertil.
- Tilslutning til at Energinet.dk skal redegøre for og offentliggøre, hvorledes de allokerer de enkelte omkostningselementer til henholdsvis nødtariffen og transmissionstariffen.

68. SET skal hertil bemærke, at svenske forbrugere, der deltager i Hyper3, skal deltage på samme vilkår, som de danske deltagere, herunder også gennemgå samme type test, jf. tabel 2 ovenfor samt vurderingsafsnittet nedenfor vedrørende ”*Lige vilkår for svenske og danske afbrydelige forbrugere*,” (punkt 124). SET noterer sig, at der er tilslutning fra markedets aktører til, at Energinet.dk af hensyn til effektiv drift kan vælge en mindre volumen end den udbudte samt bemærker ligeledes, at der er tilslutning til at Energinet.dk skal redegøre for og offentliggøre allokeringen af de enkelte omkostningselementer. For så vidt angår allokeringen af Hyper72, lægger SET vægt på, at omkostningerne hertil allokeres til de forbrugere, der har gavn af Hyper72 redskabet. Der henvises til vurderingsafsnittet herom nedenfor, jf. punkterne 143-146.

Lovgrundlag

69. **Naturgasforsyningsloven** (lovbekendtgørelse nr. 996 af 13. oktober 2011) indeholder følgende relevante bestemmelser:

Lovens formål

70. De overordnede formål med loven fremgår af § 1:

§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets naturgasforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning give forbrugerne adgang til billig naturgas.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for handel med naturgas.

Metodegodkendelse

71. Det grundlæggende krav om, at Energitilsynet skal godkende Energinet.dk's metoder følger af § 36a:

”§ 36 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet samt LNG-faciliteter fastsættes af transmissions-, distributions- og LNG-selskaber efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Energitilsynet.”

72. Af bemærkningerne til § 36a fremgår det, at

”[...] Bestemmelsen i § 36 a indebærer, at transmissions-, distributions- og LNG-selskaber skal udarbejde en redegørelse, der beskriver de metoder, som påtænkes anvendt ved fastsættelsen af betingelser og vilkår, herunder tariffer, for anvendelse af transmissions- og distributionsnet samt LNG-faciliteter. Formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med naturgasforsyningsloven. Der skal blandt andet redegøres for, hvilke overvejelser der ligger bag forskelle i tariffer som følge af forbrugeres og netbrugeres forskellige karakteristika. For transmissions- og LNG-selskaber skal der endvidere redegøres for, hvorledes det forventede provenu fra tariffer, gebyrer etc. relaterer sig til selskabernes omkostninger [...]”

Priser og betingelser

73. Af lovens § 38 følger

”§ 38. Priser og betingelser for ydelser fra transmissions- og LNG-selskaber skal fastsættes således, at der ikke diskrimineres mellem systembrugere.” og

”Stk. 4. Energitilsynet fører tilsyn med prisernes og betingelsernes rimelighed. [...]”

74. Det følger af bemærkningerne¹⁶ til § 38, at

---

¹⁶ Bemærkningerne til lov nr. 449 af 31. maj 2000.

"Energitilsynet skal i forbindelse med tilsynet med priserne og betingelsernes rimelighed tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i gassektoren. Transmissions- og lagerselskaberne er f.eks. pålagt offentlige forpligtelser, som er begrundet i hensynet til forsyningssikkerheden."

Grundlæggende krav til Energinet.dk

75. Det følger af § 7, stk. 5, 2. punktum, at Energinet.dk skal stille sine ydelser til rådighed over for forbrugeren på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår.

"Stk. 5. Bevillingspligtige selskaber, jf. kapitel 3 og 4, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår. Dette gælder tilsvarende for virksomhed, der varetages af Energinet.dk og denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet.dk".

Forsyningssikkerhed og allokering af omkostninger

76. Det følger af § 9, at omkostninger til offentlige forpligtelser, fx forsyningssikkerhed og sikring af balancen i gassystemet, skal afholdes af alle forbrugerne tilsluttet systemet:

§ 9. Følgende omkostninger til offentlige forpligtelser skal afholdes af alle forbrugere tilsluttet det sammenkoblede system:

1) Transmissionselskabernes nødvendige omkostninger til dækning af de opgaver, disse er pålagt efter bestemmelserne i § 11, stk. 3, og § 12, stk. 1, nr. 2, 3 og 6, samt pålagte opgaver vedrørende naturgassikkerhed.

2) Distributionsselskabernes nødvendige omkostninger til dækning af de opgaver, disse er pålagt efter bestemmelserne i § 11, stk. 3, og § 14, stk. 1, nr. 2, samt pålagte opgaver vedrørende naturgassikkerhed.

Stk. 2. Transmissions-, distributions-, lager- og forsyningsselskabers øvrige omkostninger påhviler de systembrugere, der modtager selskabets ydelser, og opkræves gennem det enkelte selskabs tariffer.

Stk. 3. Hvor det er teknisk gennemførligt, skal betaling for naturgas ske efter målt forbrug i et direkte kundeforhold mellem forbruger og forsyningsselskab, uanset om forbrugeren er lejer, andelshaver eller ejer.

77. Endvidere følger det bl.a. af bemærkninger¹⁷ til § 9, stk. 1 specifikt om allokering af omkostningerne til nødforsyning, at

"[...] Med hensyn til betaling for omkostninger forbundet med nødforsyning vil kunder med afbrydelige kontrakter ikke skulle betale det samme for denne ydelse som uafbrydelige kontrakter."

78. Energinet.dk varetager forsyningssikkerheden i Danmark:

"§ 12. Et transmissionselskab skal

1) [...]

2) [...]

3) varetage forsyningssikkerheden i Danmark,

4) samarbejde med andre transmissionselskaber i Danmark og i andre lande med henblik på en effektiv udveksling af naturgas,

¹⁷ Bemærkningerne til lov nr. 449 af 31. maj 2000.

5) [...]

6) sikre, at der er tilstrækkelige mængder naturgas i det samlede naturgasforsyningssystem, således at den fysiske balance i nettet kan opretholdes, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, og

7) anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, det anvender til at udføre sit hverv.

Stk. 2. Et transmissionselskab kan indgå aftaler om kapacitet, som forbeholdes forsyningssikkerhed for transit, idet sådanne aftaler dog skal respektere de hensyn, der skal varetages i henhold til stk. 1, nr. 3.

Stk. 3. [...]

Stk. 4. [...]"

79. Det følger af bemærkningerne til § 12, stk. 2, at transmissionselskabet har ansvaret for forsyningssikkerheden i Danmark og at transitkunder ikke har krav på forsyningssikkerhedsydelser fra transmissionselskabet:

"Indgåelse af aftaler om kapacitet til forsyningssikkerhed i forbindelse med transit kan kun indgås i det omfang, de er forenelige med transmissionselskabets forpligtelse til at varetage forsyningssikkerheden i Danmark [...]" og " [...] Det skal i øvrigt bemærkes, at hvor stk. 1, nr. 3, indebærer, at transmissionselskabet har ansvaret for selve forsyningssikkerheden, og dermed også ansvaret for de fysiske leverancer, i forbindelse med en nødforsyningssituation, indebærer stk. 2 alene, at transmissionselskabet kan tilbyde transmissionsydelser med henblik på at sikre, at en transittransport kan opretholdes i et på forhånd aftalt omfang i en nødforsyningssituation. Med det nye stk. 2 præciseres, at det er forsyningssikkerheden i Danmark, der skal varetages, jf. stk. 1, nr. 3. Transitkunder har således ikke krav på forsyningssikkerhedsydelser fra transmissionselskaber."

Bekendtgørelse om økonomisk regulering af Energinet.dk (BEK nr. 965 af 21/09/2006)

80. Energinet.dk kan i tariffene indregne *nødvendige omkostninger ved effektiv drift*:

"§ 2. Energinet.dk kan i priserne for de aktiviteter, der varetages i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet Danmark, indregne nødvendige omkostninger ved effektiv drift og nødvendig forrentning af kapital."

Bekendtgørelse om varetagelse af forsyningssikkerheden¹⁸

81. Bekendtgørelse om varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden (Bek nr. 962 af 27/9/2012) af Forsyningssikkerhedsbekendtgørelsen

§ 1. Bekendtgørelsen har til formål at fastlægge ansvar og opgaver for varetagelse af landets naturgasforsyningssikkerhed, herunder efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden.

Stk. 2. Bekendtgørelsen har endvidere til formål at fastsætte, hvilke gasforbrugere der er beskyttede kunder i henhold til forordningens artikel 2, nr. 1, og hvilke gasforbrugere der ikke kan sikres gasforsyninger i de tilfælde nævnt i forordningens artikel 8.

¹⁸ Bek nr. 962 af 27/9/2012 om varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden.

Energinet.dk's opgaver

§ 2. Energinet.dk varetager de overordnede planlægningsmæssige og operative opgaver i forbindelse med varetagelsen af naturgasforsyningssikkerheden efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden.

Forordningen om naturgassikkerhed¹⁹

82. Den europæiske forordning om forsyningssikkerhed blev vedtaget i 2010 og er umiddelbart anvendelig i dansk ret. Det er Energistyrelsen, der er udnævnt til kompetent myndighed i forhold til forordningen.

Formålet med forordningen fremgår af artikel 1:

”Ved denne forordning fastsættes bestemmelser med henblik på beskyttelse af gasforsyningssikkerheden ved at sikre, at det indre marked for naturgas (i det følgende benævnt »gas«) fungerer hensigtsmæssigt og uafbrudt, ved at fastlægge ekstraordinære foranstaltninger, der skal implementeres, når markedet ikke længere kan levere de påkrævede gasforsyninger, og ved at fastsætte en tydelig definition og fordeling af ansvarsområder blandt naturgasvirksomheder, medlemsstaterne og Unionen for såvel forebyggende foranstaltninger som konkrete afbrydelser af forsyningen. Denne forordning giver også mulighed for gennemsigtige mekanismer i en ånd af solidaritet med henblik på koordinering, planlægning og reaktion på en nødsituation på medlemsstatsniveau, regionalt niveau og EU-niveau.”

83. Artikel 3 omhandler ansvaret for forsyningssikkerhed. Det fremgår bl.a., at det er et fælles ansvar og at det skal søges at forebygge en afbrydelse af forsyningen. Uddrag af artikel 3:

”1) Gasforsyningssikkerheden er et fælles ansvar, som påhviler naturgasvirksomheder, medlemsstaterne, navnlig via deres kompetente myndigheder og Kommissionen inden for deres respektive aktivitets- og kompetenceområder. Et sådant fælles ansvar forudsætter et udstrakt samarbejde mellem disse.

2) Hver medlemsstat udpeger så hurtigt som muligt og ikke senere end den 3. december 2011 en kompetent myndighed, der sikrer gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastsat i denne forordning. [...] De kompetente myndigheder samarbejder indbyrdes for at søge at forebygge en afbrydelse af forsyningen og begrænse skadevirkninger i tilfælde heraf. Der er intet til hinder for, at medlemsstater vedtager gennemførelseslovgivning, hvis det er nødvendigt for at overholde denne forordnings krav.

6) Foranstaltningerne, der findes i de forebyggende handlingsplaner og nødplanerne, hvormed forsyningssikkerheden skal opretholdes, skal tydeligt defineres, være gennemsigtige, forholdsmæssige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare, må ikke uretmæssigt forvride konkurrencen eller den effektive funktion af det indre marked for gas og må ikke bringe gasforsyningen i andre medlemsstater eller i Unionen som helhed i fare.

84. Artikel 4 vedrører opstilling af en forebyggende handlingsplan og nødplan. Uddrag af artikel 4:

¹⁹ Europa-Parlamentet forordning og Rådets Forordning Nr. 994/2010 af 20. oktober 2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgassikkerheden

Opstilling af en forebyggende handlingsplan og en nødplan

1. Hver enkelt medlemsstats kompetente myndighed opstiller, jf. dog stk. 3, på nationalt plan efter høring af naturgasvirksomhederne, de relevante organisationer, som repræsenterer private og industrielle gaskunders interesser, og den nationale regulerende myndighed, for så vidt denne ikke er den kompetente myndighed:

a) en forebyggende handlingsplan med foranstaltninger, som er nødvendige for at afbøde de konstaterede risici i overensstemmelse med de risikovurderinger, der er foretaget i henhold til artikel 9, og

b) en nødplan med foranstaltninger, som skal træffes for at eliminere eller afbøde konsekvenserne af en afbrydelse af gasforsyningen i overensstemmelse med artikel 10.

2. [...]

3. På grundlag af de i stk. 2 omhandlede konsultationer og eventuelle henstillinger fra Kommissionen kan de pågældende kompetente myndigheder beslutte at opstille fælles forebyggende handlingsplaner på regionalt niveau (i det følgende benævnt »fælles forebyggende handlingsplaner«) og fælles nødplaner på regionalt niveau (i det følgende benævnt »fælles nødplaner«) ud over de planer, som er opstillet på nationalt niveau. De pågældende kompetente myndigheder skal i tilfælde af fælles planer, hvor dette er relevant, bestræbe sig på at indgå aftaler med henblik på at gennemføre regionalt samarbejde. Disse aftaler skal, hvis det er nødvendigt, formelt godkendes af medlemsstaterne.

4. Ved opstillingen og gennemførelsen af den forebyggende handlingsplan og nødplanen på nationalt og/eller regionalt niveau skal den kompetente myndighed tage behørigt hensyn til den sikre drift af gassystemet på alle tidspunkter samt i disse planer behandle og fastsætte tekniske begrænsninger, der indvirker på nettets drift, herunder de tekniske og sikkerhedsmæssige årsager, som kan føre til begrænsning af strømmene i tilfælde af en nødsituation.

5. [...]

6. [...]

7. [...]

8. [...]

9. [...]

85. Energistyrelsen har overdraget udarbejdelse af den forebyggende handlingsplan til Energinet.dk, herunder til varetagelsen af høringen af de nationale myndigheder, virksomheder og organisationer. Energinet.dk har udarbejdet og offentliggjort en forebyggende handlingsplan af 22. november 2012. Den forebyggende handlingsplan er anmeldt til EU-Kommissionen.

86. Artikel 6 omhandler standard for infrastruktur:

1. Medlemsstaterne eller, hvis en medlemsstat foreskriver det, den kompetente myndighed sikrer, at de nødvendige foranstaltninger er truffet således, at i tilfælde af en afbrydelse af den største enkeltstående gasinfrastruktur er kapaciteten i den resterende infrastruktur [...] i stand til, uden at det berører denne artikels stk. 2, at dække det beregnede områdes samlede gasefterspørgsel en dag med usædvanlig stor gasefterspørgsel [...]. [...]

2. [...]

3. Hvis det er relevant ifølge risikovurderingen i artikel 9 kan de pågældende kompetente myndigheder beslutte, at forpligtelsen i denne artikels

stk. 1 skal opfyldes på regionalt niveau i stedet for på nationalt niveau. I dette tilfælde skal der opstilles fælles forebyggende handlingsplaner, jf. artikel 4, stk. 3. [...].

87. I artikel 10, stk. 3 defineres tre overordnede kriseniveauer (uddrag):

”a) tidligt varslingsniveau (varsling): når der foreligger konkrete, alvorlige og pålidelige oplysninger om, at der kan indtræffe en hændelse, som formodentlig vil resultere i en betydeligt forringet forsyningssituation og formodentlig vil føre til, at alarm- eller nødsituationsniveauet vil blive udløst. Det tidlige varslingsniveau kan aktiveres af en tidlig varslingsmekanisme.
 b) alarmniveau (alarmering): når en afbrydelse af forsyningerne eller en usædvanlig høj gasefterspørgsel forekommer, som vil resultere i en betydeligt forringet forsyningssituation, men markedet er stadig i stand til at håndtere denne afbrydelse eller efterspørgsel uden at bruge ikke-markedsbaserede foranstaltninger.
 c) nødsituationsniveau (nødsituation): i tilfælde af en usædvanlig høj gasefterspørgsel eller en betydelig afbrydelse af forsyningen eller anden betydelig forringelse af forsyningssituationen og i tilfælde af, at alle relevante markedsforanstaltninger er blevet gennemført, men at gasforsyningen er utilstrækkelig til at opfylde den resterende gasefterspørgsel, således at ikke-markedsbaserede foranstaltninger også skal indføres navnlig med henblik på at sikre forsyninger til beskyttede kunder i henhold til artikel 8.”

88. Bilag IV omhandler specifikt regionalt samarbejde:

REGIONALT SAMARBEJDE

[...] Regionalt samarbejde er nødvendigt navnlig i forbindelse med udarbejdelsen af risikovurderingen (artikel 9), de forebyggende handlingsplaner og nødplanerne (artikel 4, 5 og 10), standarderne for infrastruktur og forsyninger (artikel 6 og 8) og bestemmelserne om reaktionen på nødsituationer på EU-niveau og regionalt niveau (artikel 11).
 [...].

I lyset af de stadig mere sammenkoblede og indbyrdes afhængige markeder og virkeliggørelsen af det indre gasmarked kan samarbejde mellem de følgende medlemsstater som et af flere eksempler, herunder også mellem dele af nabomedlemsstater, øge disses individuelle og kollektive forsyningssikkerhed:

- [...]
- [...]
- [...]
- Danmark og Sverige
- [...]

89. Danmark og Sverige har ikke indgået et formelt samarbejde på regionalt plan og har ikke i dag og har ikke udarbejdet en egentlig regional nød-handlingsplan.

Begrundelse

90. Det skal i medfør af NGFL's § 36a vurderes, om Energinet.dk's anmeldte metodeændring er i overensstemmelse med NGFL's bestemmelser og Forordningen. Specifikt drejer det sig om følgende metodeændringer:

- Inddragelse af svenske forbrugere af gas i det eksisterende kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper3
- Allokering af omkostningerne til det eksisterende kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper72 til nødforsyningstariffen

91. De øvrige metodeelementer i Energinet.dk's forsyningssikkerhedsmodel, som tidligere er godkendt af Energitilsynet, angivet i bilag 4, berøres ikke af denne metodeændring.

92. Helt grundlæggende gælder, jf. NGFL's §§ 7 og 18, at Energinet.dk's priser og vilkår skal være:

- **Objektive** – det vil sige baseret på saglige og legale kriterier
- **Gennemsigtige** – det vil sige gennemsikuelige og med nødvendig information til rådighed for transportkunderne, forbrugere og øvrige brugere af systemet
- **Ikke-diskriminerende** – det vil sige at transportkunder og forbrugere bliver behandlet ens i ens situationer.

93. Kravet om ikke-diskrimination gentages i § 38, der fastslår, at priser og betingelser skal fastsættes således, at der ikke diskrimineres mellem systembrugere, og at Energitilsynet fører tilsyn med priserne og betingelsernes rimelighed.

94. Alle metodeelementer skal være i overensstemmelse med ovenstående kernekriterier om objektivitet, gennemsigtighed og ikke-diskrimination for at Energitilsynet kan godkende metoden.

95. Derudover gælder det specifikt i forhold til forsyningssikkerhed, at Energinet.dk varetager forsyningssikkerheden for naturgas på det danske marked, og at Energinet.dk skal anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, det anvender til at udføre sit hverv.

96. Om allokeringen af omkostninger til forsyningssikkerhed og øvrige omkostninger, fastsætter NGFL's § 9, at Energinet.dk's nødvendige omkostninger til dækning af varetagelse af forsyningssikkerheden og opretholdelse af den fysiske balance i systemet skal afholdes af alle forbrugere tilsluttet det sammenkoblede system [SETs understregning]. Energinet.dk's

øvrige omkostninger skal betales af de systembrugere, der modtager selskabets ydelser.

97. Endelig fremgår det af Forordningen, at gasforsyningsikkerheden er et fælles ansvar, der forudsætter et udstrakt samarbejde mellem naturgasvirksomheder, medlemsstater, kompetente myndigheder og Kommissionen. Formålet med Forordningen er at sikre, at det indre marked fungerer hensigtsmæssigt og med en uafbrudt gasforsyning i en ånd af solidaritet, og de kompetente myndigheder skal samarbejde indbyrdes for at søge at forebygge en afbrydelse af forsyningen.

98. SET's vurdering af metodeændringen vedrører fastsættelse af priser og vilkår i forbindelse med afbrydelighedskonceptet, og er således ikke en egentlig vurdering af, om Energinet.dk i tilstrækkeligt omfang varetager forsyningsikkerheden. Men selvom SET ikke er kompetent myndighed i forhold til *graden* af forsyningsikkerhed, så er hensynet til forsyningsikkerhed fortsat et element, der indgår i SET's vurdering. Dels er hensynet til forsyningsikkerheden et grundlæggende formål i NGFL, jf. formålsbestemmelsens § 1, og Energitilsynet er tilsynsmyndighed helt generelt i forhold til loven. Dels relaterer metoden sig specifikt til de markedsbestemte redskaber, som Energinet.dk tager i brug for at kunne varetage forsyningsikkerheden. Samtidig er det relevant at forholde metoden til den overordnede målsætning om solidaritet i Forordningen, særligt hvor metoden netop involverer afbrud af gas fra forbrugere af gas i et tilstødende transmissionsystem.

Inddragelse af svenske forbrugere af gas i Hyper3-konceptet

99. Den anmeldte metode har til formål at styrke det kommercielle afbrydelighedskoncept i forsyningsikkerhedsmodellen. Ved at give mulighed for at inddrage svenske forbrugere af gas i Hyper3 vil antallet af kommercielt afbrydelige forbrugere kunne stige, hvilket isoleret set vil kunne forøge Energinet.dk's samlede mængde afbrydelige gas.

100. En større mængde afbrydelig gas kan forlænge perioden op til at Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency (Alert-perioden). Dette vil kunne reducere risikoen for, at Energinet.dk bliver nødt til at erklære Emergency, for jo længere tid der går inden erklæring af Emergency, jo større er chancen for at forsyningsituationen bliver normal igen, da det giver mere tid til at udbedre evt. skader der har forårsaget afbrud eller reduktion af gasforsyningen.

101. Adgang til en større mængde afbrydelig gas kan altså medvirke til at forlænge perioden op til at ikke-beskyttede forbrugere afbrydes. En længere Alert-periode vil få en afsmittende effekt på forsyningsikkerheden i Sverige, da et evt. afbrud eller reduktion af leverancerne i Dragør også vil kunne udskydes.

102. Det forhold, at Sverige alene bliver forsynet med gas via det danske transmissionssystem, giver en vis sikkerhed for, at afbrud af gas fra svenske forbrugere af gas også reelt vil kunne afspejle sig i det danske transmissionssystem, idet det alt andet lige vil betyde et lavere aftag af gas ved Dragør punktet. Reducerede gasleverancer i Dragør påvirker således direkte det danske gassystem i positiv retning i en presset forsyningssituation. Var det svenske transmissionssystem forbundet med andre lande, ville der ikke på samme måde være sikkerhed for, at reduceret eller afbrudt forbrug hos svenske afbrydelige forbrugere ville kunne gavne det danske system i en presset forsyningssituation.

103. På den baggrund er det SETs vurdering, at ændringen i den eksisterende metode, så svenske forbrugere af gas har mulighed for at deltage i det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper3, understøtter Energinet.dk's varetagelse af forsyningssikkerheden, jf. NGFL's § 12, stk. 1, nr. 3, da formålet også er at øge forsyningssikkerheden i Danmark.

Princip om maksimalpris og omkostningseffektivitet

104. Energinet.dk afholder auktioner, hvor prisen for de kommercielle afbrydelighedsprodukter fastsættes. Energinet.dk's anvendelse af auktioner til køb af gas til forsyningssikkerhed er tidligere blevet metodegodkendt af SET og er i overensstemmelse med NGFL's § 12, stk. 1, nr. 7, om Energinet.dk skal anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, det anvender til at udføre sit hverv.

105. Metodeændringen giver mulighed for, at svenske og danske forbrugere af gas kan deltage i auktionen på lige vilkår.

106. Inddragelse af svenske forbrugere af gas i Hyper3 kan være med til at reducere Energinet.dk's enhedsomkostninger, fordi der vil være flere virksomheder, der kan byde ind på afbrydeligheden. Tiltag, der potentielt kan reducere enhedsomkostningerne, er i tråd med et hensyn om effektiv drift, og om at Energinet.dk kun kan indregne de nødvendige omkostninger i priserne, jf. § 2 i bekendtgørelsen om økonomisk regulering af Energinet.dk.

107. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at enkelte afbrydelige forbrugere vil byde ind på auktionen med afbrud eller reduceret forbrug til en meget høj pris. Det skyldes bl.a., at der kan være stor forskel mellem de omkostninger de afbrydelige forbrugere har til at reducere deres gasforbrug med kort varsel. Herudover har de afbrydelige forbrugere mulighed for at byde ind på auktionen flere gange – reduceret forbrug af volumen til forskellige priser, da prisen for reduceret forbrug hos et forbrugssteds forventes at være dyrere for den sidste afbrudte eller reducerede mængde, end den første.

108. Energinet.dk har derfor anmeldt, at selskabet ønsker at anvende et såkaldt "maksimalprisprincip" ved afholdelse af auktionen. Princippet skal sikre, at Energinet.dk kan nøjes med at vælge den volumen, der svarer til en

”rimelig” maksimalpris. Konkret betyder det, at Energinet.dk ikke behøver at acceptere den totale mængde tilbudte volumen, hvis dette ser ud til at kunne forøge omkostningerne væsentligt.

109. SET kan konstatere, at metodeændringen primært skal sikre at forsyningssikkerheden øges, men at der samtidig skal være en vis sikkerhed for, at det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper3 er omkostningseffektivt.

110. Energinet.dk’s mulighed for kun at acceptere en volumen, der afspejler en rimelig maksimalpris bidrager til, at Energinet.dk kun indregner de nødvendige omkostninger ved varetagelse af forsyningssikkerheden, hvilket er i overensstemmelse med § 2 i bekendtgørelsen om økonomisk regulering af Energinet.dk, hvor Energinet.dk kun kan indregne nødvendige omkostninger ved effektiv drift. SET finder det hensigtsmæssigt og sagligt, ud fra et forsigtighedsprincip, at Energinet.dk har mulighed for at vælge en relativt mindre volumen end den tilbudte, hvis omkostningerne ellers ville stige væsentligt.

111. Det forekommer hensigtsmæssigt, at Energinet.dk i den konkrete situation har mulighed for at foretage en vurdering af, hvilken pris der kan betragtes som værende rimelig.

Lige vilkår for svenske og danske afbrydelige forbrugere

112. Energinet.dk har oplyst, at de svenske afbrydelige forbrugere deltager i auktionerne på samme vilkår som de danske. I forlængelse heraf skal SET bemærke, at det af hensyn til kravet om *ikke-diskrimination og objektivitet* (saglighed) helt naturligt må følge, at de krav og vilkår, der gælder for de danske afbrydelige forbrugere, også skal gælde for de svenske afbrydelige forbrugere. Det betyder, at de vilkår og principper, der er en del af den eksisterende forsyningssikkerhedsmodel, på lige vilkår må gælde for de svenske, afbrydelige forbrugere, jf. også kravet i NGFL’s § 12, stk. 1, nr. 7 om, at Energinet.dk skal anvende ikke-diskriminerende metoder ved anskaffelse af den energi, der anvendes til varetagelse af forsyningssikkerheden.

113. SET skal i relation hertil bemærke, at Energinet.dk som en del af den eksisterende forsyningssikkerhedsmodel udfører test af de kommercielt afbrydelige forbrugere. Testen er delt op i en kommunikationstest og en fysisk test. Den fysiske test skal sikre, at de kommercielt afbrydelige forbrugere er i stand til at afbryde deres forbrug med tre timers varsel – en egenskab der er en forudsætning for, at det er et reelt produkt Energinet.dk køber.

114. Energitilsynet har i en tidligere forsyningssikkerhedsmodel metodegodkendt, at det er en forudsætning for at indgå i konceptet, at forbrugsstedet deltager i en fysisk test det første år. Dette princip må, af hensyn til kravet om ikke-diskrimination og af hensyn til forsyningssikkerheden, ligeledes gælde for de svenske afbrydelige forbrugere, jf. NGFL’s § 12, stk. 1, nr. 7,

om at Energinet.dk skal anvende ikke-diskriminerende metoder ved anskaffelse af den energi, det anvender til at udføre sit hverv.

115. Endvidere er det af hensyn til en effektiv varetagelse af forsynings-sikkerheden et grundlæggende vilkår i den eksisterende forsynings-sikkerhedsmodel i Danmark, at distributionsselskaberne er ansvarlige for at sikre fysisk afbrud af de danske kommercielt afbrydelige forbrugere i de tilfælde, hvor den enkelte afbrydelige forbruger ikke afbryder sit aftag i henhold til afbrydelighedsaftalen, der er indgået med Energinet.dk.

116. Tilsvarende vilkår må efter SETs vurdering gælde i relation til de svenske kommercielt afbrydelige forbrugere. Energinet.dk skal derfor sikre sig, at Swedegas indgår lignende aftaler i Sverige, der på tilsvarende vis indebærer, at der vil ske samme effektive fysisk afbrud af svenske afbrydelige forbrugere, såfremt disse ikke overholder den indgåede aftale med Swedegas.

Konsekvensbetragtninger ved inddragelse af svenske kunder

117. Inddragelse af svenske kunder i Hyper3-konceptet kan betyde, at Energinet.dk køber større mængder Hyper3-afbrydelighed. Selvom Energinet.dk har til hensigt at reducere enhedsomkostningerne, kan større mængder Hyper3-afbrydelighed resultere i, at de samlede omkostninger til Hyper3 stiger. En stigning i Hyper3 omkostningerne vil betyde, at transmissionstariffen stiger. Det skal dog fremhæves, at omkostningerne til Hyper3 kun udgør en lille del af de samlede transmissionsomkostninger.

118. Hvis det antages, at de samlede omkostninger til Hyper3 stiger, som følge af inddragelse af svenske kunder, så vil denne stigning i transmissionstariffen skulle betales af alle transportkunder. Det betyder, at både danske og svenske transportkunder (og dermed også i sidste ende de danske og svenske forbrugere) kommer til at betale for stigningen.

119. En udvidelse af Hyper3 konceptet øger forsynings-sikkerheden både i Danmark og Sverige. Men i betragtning af, at de danske ikke-beskyttede kunder er sikret gas i de første 3 døgn af en Emergency situation (de betaler en del af nødtariffen), kan det umiddelbart se ud som om, at Hyper3 udvidelsen primært gavner det svenske marked, da udvidelsen alt andet lige reducerer risikoen for, at Energinet.dk bliver nødsaget til at reducere gasleverancerne til Sverige via Dragør.

120. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at inddragelse af svenske forbrugere i Hyper3 gavner det samlede danske og svenske marked. Og specifikt skal det nævnes, at en væsentlig grund til, at Energinet.dk og Swedegas ønsker at inddrage Sverige i Hyper3 er, at Energinet.dk i foråret 2013 (jf. punkt 19 ovenfor) manglede afbrydelige gasmængder i en konkret presset forsynings-situation. Energinet.dk har derfor brug for større gasmængder – mængder som Sverige her får mulighed for at byde ind med.

121. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at det i Forordningen er et krav, at alle markedsbaserede redskaber skal anvendes/være afprøvet, inden Energinet.dk erklærer Emergency og dermed tager ikke-markedsbaserede redskaber i brug, jf. Forordningens artikel 10. Inddragelse af svenske forbrugere i Hyper3 er et sådant markedsbaseret redskab.

122. Både de danske ikke-beskyttede kunder og de svenske ikke-beskyttede kunder har således gavn af, at de svenske forbrugere af gas bliver inddraget, også selvom det kan betyde, at transmissionstarifferne stiger marginalt.

123. SET bemærker endvidere, at det er til både de beskyttede kunders som ikke-beskyttede kunders fordel, at Energinet.dk har forskellige redskaber til at stabilisere en presset forsyningssituation – eller i det mindste til at kunne udskyde det tidspunkt Energinet.dk må erklære Emergency. En erklæring af Emergency vil alt andet lige kunne være forbundet med væsentlige samfundsøkonomiske omkostninger, hvilket alle kunder vil blive ramt af.

124. Endelig ville en mindre mængde afbrydelig gas kunne betyde, at Energinet.dk må gøre brug af andre – og måske mindre effektive – redskaber til at stabilisere forsyningssituationen. Dette ville også kunne betyde en stigning i omkostningerne til alle forbrugerne – også de beskyttede kunder, som jo bærer en større andel af de samlede omkostninger til forsyningssikkerheden end de ikke-beskyttede kunder. Det er derfor også til gavn for de beskyttede kunder, at Energinet.dk har tilstrækkelige mængder afbrydelig gas.

125. Samlet set finder SET derfor, at det alt i alt er sagligt, at både de beskyttede og ikke-beskyttede kunder betaler til Hyper3 via transmissionstariffen.

Roller og ansvar

126. Energinet.dk er ansvarlig for auktionen i relation til Hyper3. Efter metodeændringen vil Energinet.dk fortsat være ansvarlig for auktionen, selvom både danske og svenske forbrugere kan byde ind.

127. Det følger af vilkårene ved metodeændringen, at Energinet.dk er ansvarlig for forhold, der omfatter både de svenske som de danske afbrydelige forbrugere i Danmark, og Swedegas er ansvarlig for forhold, der omfatter de afbrydelige forbrugere i Sverige.

128. Swedegas og Energinet.dk har udarbejdet et udkast til en samarbejdsaftale, der udover at være en driftsaftale, også uddyber Swedegas' forpligtelser i Sverige. Swedegas er blandt andet ansvarlig for at indgå aftaler med distributionsselskaberne i Sverige, der skal sikre fysisk afbrud af de svenske afbrydelige forbrugere i de tilfælde, hvor det enkelte forbrugssted

ikke selv afbryder forbruget i henhold til afbrydelighedsaftalen, jf. punkt 116 ovenfor.

129. Samarbejdsaftalen nævner yderligere, at Swedegas er ansvarlig for at få Hyper3 konceptet godkendt hos de svenske energimyndigheder. SET forudsætter i det hele taget, at de relevante svenske energimyndigheder gennemfører det myndighedsarbejde, som måtte være nødvendigt efter svensk lovgivning for at få Hyper3 konceptet udvidet til også at omfatte svenske forbrugere.

130. SET finder, at det er en forudsætning for godkendelse af metoden, at det er klart og entydigt defineret, hvilke opgaver og ansvar Energinet.dk og Swedegas varetager i praksis – både ved aftaleindgåelsen, test, den almindelige drift og i en eventuelt presset forsyningssituation. SET lægger derfor vægt på, at Energinet.dk og Swedegas har suppleret den gældende samarbejdsaftale med et bilag²⁰, der tydeligt redegør for roller og ansvar relateret til inddragelse af de svenske forbrugere i Energinet.dk's afbrydelighedskoncept.

131. Det er på den baggrund SETs vurdering, at det bør være et vilkår for Energitilsynets godkendelse af metoden, at samarbejdsaftalen (inkl. bilag) mellem Swedegas og Energinet.dk bliver endeligt vedtaget af parterne inden der afholdes auktioner over Hyper3, og med det hovedindhold, som er forelagt SET i forbindelse med behandlingen af metodegodkendelsen.

132. Energinet.dk skal sende en kopi af den opdaterede samarbejdsaftale med bilag til SET, når samarbejdsaftalen er endeligt vedtaget.

Forsyningssikkerhed og solidaritet

133. Energinet.dk er efter NGFL forpligtet til at varetage forsyningssikkerheden i Danmark, jf. NGFL's § 12, stk. 1, nr. 3. Det følger af § 12, stk. 2, at transmissionsselskabet (Energinet.dk) kan tilbyde transmissionsydelse med henblik på at sikre, at transittransport kan opretholdes i en nødforsyningssituation. Af bemærkningerne præciseres det, at transitkunder ikke har krav på forsyningssikkerhedsydelse.

134. Transitkunder i Sverige har ikke indgået aftale med Energinet.dk om, at transittransport kan opretholdes i en nødforsyningssituation. Dog har Energinet.dk tilkendegivet, at der i en nødforsyningssituation altid vil kunne leveres gas til de beskyttede svenske forbrugere, jf. bilag 3.

135. Samtidig gælder der i Forordningen en overordnet målsætning om *solidaritet* - også i regional forstand - og særligt i situationer, hvor et medlemsland er afhængigt af et andet, jf. Forordningens artikel 6, stk. 3. SET

---

²⁰ Bilag 5 i udkastet til samarbejdsaftalen.

noterer sig imidlertid, at der ikke er indgået aftale om et såkaldt regionalt forsynings sikkerhedsområde for Danmark og Sverige.

136. Energinet.dk har, jf. udkastet til samarbejdsaftalen, både under den eksisterende forsynings sikkerhedsmodel og efter inddragelse af svenske forbrugere af gas fortsat en mulighed for i Alert, efter fælles forståelse med de svenske myndigheder, at reducere leverancerne i Dragør.

137. Muligheden for at reducere leverancerne i Dragør er nødvendig for at Energinet.dk kan efterleve sin forsynings sikkerhedsforpligtelse i Danmark, da forsyningen til de danske beskyttede kunder i en presset forsynings situation afhænger af, at Energinet.dk kan reducere leverancerne til Sverige for at opretholde et vist tryk i rørene (se også sagsfremstillingens punkt 24).

138. SET skal endvidere bemærke, at de danske ikke-beskyttede kunder er sikret gas i op til 3 døgn efter der er erklæret Emergency, og derfor betaler de danske ikke-beskyttede kunder en nødforsyningsstarif svarende til de 3 dages beskyttelse. Svenske forbrugere betaler ikke en sådan nødforsyningsstarif.

139. SET vurderer, at metodeændringen styrker samarbejdet mellem Danmark og Sverige om at sikre en fælles forsynings sikkerhed, da en situation med mere Hyper3-afbrydelig volumen via svenske storkunder vil bidrage til at udskyde det tidspunkt, hvor Energinet.dk bliver nødt til at reducere leverancerne til Sverige eller bliver nødt til at erklære Emergency. Metodeændringen er dermed også i god overensstemmelse med Forordningen, der lægger op til regional solidaritet og regionalt samarbejde, hvor dette er relevant og muligt, jf. blandt andet bilag IV til Forordningen, der specifikt omtaler Danmark/Sverige som et eksempel på et område, hvor regionalt samarbejde er oplagt.

Allokering af omkostninger til Hyper72

140. Energinet.dk ønsker fremover at allokere omkostningerne til det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper72 til nødtariffen. Hyper72 har siden september 2012 være allokeret til transmissionstariffen. Energinet.dk har undersøgt forhold om de nærmere detaljer i allokeringen på baggrund af anvendelsen af forsynings sikkerhedsmodellen i praksis og har på den baggrund vurderet, at en anden allokering vil være mere rimelig og bedre afspejle de faktiske forhold. Energinet.dk's evaluering af omkostningsallokeringen af Hyper3- og Hyper72-produkterne blev aktuel ved Energinet.dk's undersøgelse af, om det var muligt at udvide Hyper3 til svenske forbrugere.

141. Energitilsynet har i forbindelse med den eksisterende forsynings sikkerhedsmodel godkendt, at omkostninger til kommerciel afbrydelighed – såvel Hyper3 som Hyper72 (tidligere kaldet 3-6 dages afbrydelighed) –

kunne pålægges transmissionstariffen. Et væsentligt argument herfor var, at Energinet.dk ønskede at anvende de kommercielle afbrydelighedsprodukter som systembalanceredskaber.

142. SET finder, at Energinet.dk anvender såvel Hyper3 som Hyper72 til at forebygge eller udsætte tidspunktet for erklæring af Emergency. Hyper3 og Hyper72 bidrager dermed til at sikre, at Energinet.dk kan fastholde den fysiske balance i systemet så længe som muligt inden erklæring af Emergency, jf. Energinet.dk's forpligtelse efter NGFL's § 12, stk. 1 nr. 3.

143. SET finder endvidere, at ud fra et kriterie om objektivitet og ikke-diskrimination må hensynet om, *hvem* der får gavn af produktet, være afgørende ved vurderingen af, hvordan omkostningerne bør allokeres. Da Energitilsynet i 2012 godkendte, at omkostningerne til Hyper72 kunne allokeres til transmissionstariffen, var det med den antagelse, at Hyper72 kom alle brugere, herunder transitkunder, til gavn.

144. Da Hyper72 først typisk vil blive anvendt *efter* erklæring af Emergency, vil de svenske ikke-beskyttede kunder *ikke* få gavn af Hyper72, da Energinet.dk ved erklæring af Emergency typisk forventer (efter fælles forståelse med de svenske myndigheder) at have reduceret leverancerne i Dragør til et minimum efter 2-4 timer.

145. En ændret allokering af Hyper72 vil blive betalt af de danske kunder via nødtariffen, mens svenske kunder kommer til at betale mindre, da transmissionstariffen (isoleret set) vil falde. At de danske kunder kommer til at betale en forholdsvis større nødtarif er dog ikke i sig selv urimeligt, da ændringen har afsæt i de faktiske omkostninger og afspejler de omkostninger, de enkelte systembrugere giver anledning til.

146. Endvidere ville det være i strid med kravet om ikke-diskrimination, jf. §§ 7 og 38, såfremt Energinet.dk fortsatte en allokering af Hyper72 omkostningerne til transmissionstariffen, efter at Energinet.dk efter nærmere undersøgelser har konstateret, at de svenske forbrugere ikke vil få gavn af Hyper72 produktet.

147. SET skal i forlængelse heraf bemærke, at selvom nødtariffen isoleret set vil stige, så udgør nødtariffen kun en lille del af den samlede naturgaspris. Nødtariffen udgør p.t. mindre end 1 øre pr. m³ naturgas.

148. Det er på den baggrund SETs vurdering, at det er objektivt, dvs. er sagligt og afspejler faktiske forhold, at omkostningerne til Hyper72 allokeres til nødtariffen, og at det er i tråd med kravet om ikke-diskrimination, at svenske transitkunder ikke betaler til Hyper72, efter at Energinet.dk's nærmere undersøgelse af forholdet har vist, at det svenske marked ikke vil få gavn af dette redskab, jf. NGFL's §§ 7, stk. 5, 9 og 38.

149. Af hensyn til at sikre transparens, jf. NGFL's § 7, omkring Energinet.dk's konkrete fastsættelse af tariffer, dvs. hvordan tarifferne er sammensat, og hvordan Energinet.dk er kommet frem til den pågældende tarif, er det imidlertid SETs vurdering, at Energinet.dk skal redegøre for og offentliggøre, hvorledes Energinet.dk allokerer de enkelte omkostningselementer (Hyper72, Hyper3 og øvrige relevante balance- og nødredskaber) til henholdsvis nødtariffen og transmissionstariffen, og med hvilken begrundelse.

Samlet vurdering

150. Samlet set skal SET på baggrund af ovenstående argumentation indstille, at Energitilsynet godkender, at svenske forbrugere af gas kan inddrages i Energinet.dk's kommercielle afbrydelighedskoncept Hyper3 på lige vilkår med danske, forbrugere af gas. Inddragelse af svenske forbrugere af gas understøtter Energinet.dk's varetagelse af forsyningssikkerheden, jf. NGFL's § 12, stk. 1, nr. 3 samtidig med, at det isoleret set kan reducere enhedsomkostningerne.

151. SET skal ligeledes indstille, at Energitilsynet kan godkende, at Energinet.dk's omkostninger til Hyper72 allokeres til nødtariffen, jf. NGFL's §§ 9 og 38. Allokering af Hyper72 til Nødtariffen er en mere omkostningsægte allokering, der skal sikre, at alene de forbrugere, der får gavn af det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper72, kommer til at betale herfor.

Afgørelse

152. Energitilsynet har på baggrund af vedlagte sagsfremstilling og vurdering truffet afgørelse om følgende:

- Energitilsynet godkender, at Energinet.dk udvider det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper3 til også at omfatte svenske forbrugere af gas, jf. naturgasforsyningslovens § 36a.
- Energitilsynet godkender, at Energinet.dk's omkostninger til det kommercielle afbrydelighedsprodukt Hyper72 allokeres til nødtariffen, jf. naturgasforsyningslovens § 36a.

153. Ovenstående afgørelse vedrørende Hyper3 træffes på følgende vilkår:

- Samarbejdsaftalen mellem Swedegas og Energinet.dk, som bl.a. indeholder vilkår for at blive godkendt som et afbrydeligt forbrugssted, bliver endelig vedtaget af parterne med det hovedindhold i samarbejdsaftalens bilag om forsyningssikkerhed, som er forelagt Energitilsynet i forbindelse med behandlingen af metodegodkendelsen, inden svenske forbrugere kan deltage i Energinet.dk's Hyper3 auktioner.

- Energinet.dk indsender den vedtagne samarbejdsaftale til Sekretariatet for Energitilsynet.